

מאורות השבת

פרשת שמות

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

כמה מצער...

"יְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי" (ט, א)
אין "ויהי", אלא לשון צער.

כל אחד מבין, שהצער מתייחס למיתת בני אהרון שהייתה מצערת לכל בני ישראל.

אבל האדמו"ר מוויז'ניץ מסביר אחרת.

עם ישראל הוא עם קדוש, ולכן יש לו שבעה ימים בשבוע.

ראיתם פעם עם שיש לו יותר משבעה ימים בשבוע?!

יש דבר כזה?!

כן.

יהודי, צדיק ככל שיהיה, בכל יום עושה עבירות. דכתיב (קהלת ז, כ), "כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא". כל יום מצטבר לנו אבק של עבירות, עד שביום שישי אנחנו כבר סוחבים עבירות של כל ששת ימי המעשה.

אבל כשמגיעה השבת ושומרים את השבת כהלכתה, השבת מנקה לנו את האבק של כל העבירות של השבוע.

כמו שאחז"ל בגמרא (שבת קיח:), אמר ר' יוחנן: כל המשמר שבת

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

כהנים ומאכלות

"יְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי" (ויקרא ט, א)

יום השמיני למילואים, אומר רש"י: הוקם המשכן בו ביום "יום שמחת ליבו" של הקב"ה תתקע"ד דורות ועוד אלפיים שנה עד הקמת המשכן, הקב"ה מתאוה לדור עם בריותיו. ובשיא, ביום הגדול הזה, קורה מעשה נורא ונשרפים שני קדושי עליון, נדב ואביהוא בני אהרון "בהקריבם אש זרה".

בעל הטורים והמדרש אומרים: שתויי יין היו ולכן מתו, והקב"ה מצווה את משה לאהרן ולבניו "יין ושיכר אל תשת", ואז בא עוד ציווי על מאכלות אסורות "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם" אומר רש"י: לאלעזר ואיתמר, השווה את כולם להיות שלוחים בדבר. כלומר משה ואהרן אלעזר ואיתמר, כולם שליחים לצוות את בני ישראל על מאכלות אסורות.

הציווי לאהרן ולבניו על שתיית יין, מובנת, הייתה תקלה.. תזהרו! אבל, מאכלות אסורות, זה לכל ישראל.. למה היה צריך לצרף את אהרון ובניו? ויותר קשה.. יום הקמת המשכן, זו תכלית הבריאה, חיבור מחדש של בני"ה והקב"ה. יש מצוות מרוממות ונעלות על החגים, השבת, תפילין, מה היה חשוב ביותר לצוות דווקא על מאכלות אסורות?

ביום הקמת המשכן, מבקש משה מאהרון, להכין את קורבנותיו, ואז אומר לו משה עוד משפט, "זה הדבר אשר צויה ה' תעשו וירא אליכם ה'" וכל המפרשים שואלים מה הציווי הזה? אם לקורבנות כבר אמר להם? אומר הרמב"ן: שהכינו עצמם בערך השלימות והמושכל ובערכת עמידתם שהיא לפני ה'. והספורנו מוסיף: מלבד גילוי שכינה במשכן, ישנה גם בחינה של גילוי שכינה אליכם. כלומר, יש ציווי חדש בהקמת

נא לשמור על קדושת הגליון

המשך בעמוד 4

המשך בעמוד 3

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל

מאור עינינו

קדשת הראיה:
שערים לשמירת הראיה

פרק ג אות א
המעלות העליונות

בעקבות יוסף הצדיק, עקבתא דמשיחא

יוסף הצדיק - המשך

כן הוא בענין תפקיד מלחמתנו נגד הטמאה. בתחלה העמיד אותנו הקדוש ברוך הוא נגד השערים הראשונים של הטמאה כדי שנצליח להשפילם ולבטל את פחם, ועל ידי זה התחזק פחנו וזכינו כנגדם לכאלו שערים של קדשה. ולאחר שהתחזקנו העמיד אותנו כנגד שערים נוספים, ואחרי כן לעוד שערים, עד ארבעים ותשע שערים, והתחזקנו כנגדם, וזכינו לארבעים ותשע שערי קדשה. אבל שער החמשים לא היינו יכולים במצרים לעמד כנגדו בלי פח התורה, ולכן גם לא זכינו כנגדו בשער החמשים של הקדשה.

אבל בגלות אחרון קדם שיזרח אור הגאולה, רוצה הקדוש ברוך הוא להפיל על ידי מעשינו גם את שער החמשים של הטמאה. ועל כן העמיד אותנו בתקופה זו פנים אל פנים מול שער החמשים הנורא הזה שמציע לפנינו את כל הטמאה והפריצות המשתוללת לעינינו, והוא רוצה שנצליח להתמודד כנגדו ולהכניעו ולבטלו, על ידי שלא נגרר אחר טמאה זו אלא נבטלה לגמרי מדעתנו ולא נתן לה שום חשיבות,

ולא נעזר לה להתפשט בעולם. ואחרי שנצליח להתגבר עליו ולבטלו, נזכה לשער החמשים של הקדשה, ששם נמצאת הגאולה העתידה שאנחנו כל כך מחכים לה.

הוי אומר, שמי שנגדל עכשו מדבר זה, הרי הוא מכניע את הרע באופן מחלט, והוא בעצמו מתחזק כל כך שישנה לפתח את השער החמשים של הקדשה, ועל ידו תמו בחינות הטמאה ותבוא הגאולה.

לתמימי דרך בענין טוב

ונסיים עם דברי הסטיפלר זצ"ל: "גם בעולם הזה יראה נעם ברב הימים, כי כל ההנאות שהאדם נמנע מהם מפני כבוד שמים משתלם לו ממקום אחר בהתר בהמשך הזמן". והם כעין דברי הגר"א, "שכל מה שמשיג בעל תאוה אחר רב השתדלות בענין רע, נעשה לתמימי דרך בענין טוב בלא עמל". אל לנו לחשב שהחיים יכולים להיות ורדים יותר בדרךים אסורות, אין הדבר כן. החיים שלנו מאד מגונים, הם כוללים חברה, ילדים, נחת, בריאות, פרנסה, חיות מכל המינים, אכזבות מכל הסוגים ח"ו, ורק אחד יחיד ומיוחד יש לו תמונה גדולה וכוללת על חיינו, ואם נשמע בקולו יהיה לנו כל מה שמיעד לנו בצורה מתרת.

מאור המנורה

מנורת המאור פרק קפג

השפעת המאכלים

דבר ברור וידוע, כי כפי מזון כל דבר, כן יהיה גוף הניזון, ולפיכך הקב"ה בראם. על בני נח, התיר להם בהמות וחיות ועופות ודגים. וכשהיה רצון הבורא להבדילנו מן העמים, להיות קדושים, ולתת לנו תורה קדושה ומצוות וחוקים ומשפטים צדיקים, ולטהרנו מזוהמת הנחש שהוא טינוף התאוות, ולעשותנו עם חכם ונבון, ומכיוון שיש מזון שמוליד דם עכור ועב וטמא כמוהו ויש מזון שמוליד דם זך ונקי וטהור כמוהו, הבדילנו בתורתו מכמה מאכלות אסורות שאסר עלינו מכמה טעמים, כגון: שאסר חלב ודם אפילו מהטהורים, בעבור שמטמאין את הלב. ואסר החיות והעופות הדורסים, לפי שהם מעיזים פניהם לדרוס כמותן. ואסר ארנבת ושפן וחזיר ודומיהם, בשביל שסותמין דרכי התבונה. ואסר דגים שאין להם סנפיר וקשקשת, בעבור שגדלים וניזונים במים העכורים. ואסר שרצי הארץ והמים, לפי שמולידין מיני חלאים קשים ורעים.

ואעפ"י שאסר הקב"ה בתורה המאכלות האסורים כנ"ל, וישראל אעפ"י שקדושים הם, מכל מקום, כיוון שבני אדם [הם ו] בנויים מחומר וצורה, וכל אחד יש לו כח מתאוה שחומד לאכול ולטעום כל מאכל, וגם יש טבעי בני אדם שיותר מתאוים בדברים שמוזהרים עליהם, על כן התיר להם [בחמלתו עליהם] (לפי שלא רצה לגזור עליהם גזירה שלא יוכלו לעמוד בה) [דוגמתם, לישב ולנוח בהם כוונתם] שלא ישאר בנפשם המתאוה עליהם רושם ודאגה, העלולים לגרום לחולי, ר"ל]. וכמו שאמרו בגמרא (חולין קט:), אמרה לו ילתה לרב נחמן [בעלה], כל מה שאסר לנו הקב"ה, כנגדו התיר לנו. אסר דם, התיר כבד (שכולו דם), אסר חלב בהמה, התיר חלב חיה. אסר חזיר, התיר מוח של [דג] שיבוטא. אסר [עוף טמא הנקרא] גריתא, התיר לשון של דג (שטעמו כטעם אותו עוף טמא). אסר דם נידה, התיר דם טוהר (שאחר הלידה). אסר אשת איש, התיר [לישא] אשה גרושה בחיי בעלה. אסר אשת אח, התיר יבמה (לאחר מיתת אחיו). אסר גויה, התיר אשת יפת תואר [במלחמה]. אסר בשר בחלב, התיר פחל (עטין, דד הבהמה המפריש חלב).

ומאחר שדם האדם נהפך לטיפת הזרע, שהוא יסוד ובנין לוולד, נמצא כי כפי מזון האבות, יהא טבע הבנים. ולמדים שאע"פ שהמזון המטונף מוליד דם עכור במי שאוכלו ומזיק לו (כנ"ל), יותר הוא מזיק ומשחית לזרע הנולד מאותה טיפה שבנו כל יסודותיו עליה. ואם כן, מי שיבדל מן המאכלות הרעים, יהיו לו בנים הגונים וטהורים וכו'.

וכן אף המזון שתאכל המעוברת, משפיע על טבעו של העובר, כמו שאמרו במסכת כתובות (ס:), האוכלת חרדל, יהיו לה בנים

המשך בעמוד 3

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הבית

המטבח שלך!

אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם. (ויקרא יא, מג)

לקראת סיום הפרשה, עוסקת התורה בענין קדושת המאכלות, ומפרטת אלו בעלי חיים מותרים באכילה ואילו אסורים באכילה ומסיימת באומרה: כי אני ה' אלהיכם והתקדשתי ויהייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ.

ענין השראת השכינה במשכן, וענין קדושת המאכלות באותה פרשה, נועד ללמדנו שכל מי שרוצה לזכות שהשכינה הקדושה תשרה עליו כפי ששרתה במשכן, עליו להיזהר בכל כוחו בענין קדושת המאכלות שהוא מכניס לפיו.

"כי כל מאכל ומשקה (שאדם אוכל ושותה) נעשה תיכף דם ובשר מבשרו" (לשון התניא בפרק ח). וכאשר הוא מקפיד לאכול רק מאכלים כשרים, נוצרים בגופו דם ובשר זכים וקדושים, וממילא השכינה מוכנה לשרות עליו.

יקירתי, את עיקר הבית! וכמה שתפקידך בבית חשוב! שהבית זה בבחינת המשכן, בבחינת בית המקדש!

השכינה שורה בבית שמקפידים על כשרות המאכלים. ואת, השף של הבית, שכל המאכלים שיוצאים תחת ידיך ומתהווים לארוחות שבעלך וילדיך סועדים בהן, ואת זו שזוכה לדאוג בתהליך הכנתם, שהם יאכלו מאכלים כשרים על פי ההלכה, ועוד קודם לכן, לדאוג שהמצרכים שנכנסים הביתה עם כשרויות מהודרות.

את אחראית על נפשותיהם שלא יטמאו ועל שכינת השם שתשרה עליהם, וכמו שאומר המסילת ישרים (פרק יא) "כי המאכלות האסורות מכניסים טומאה בליבו ובנפשו של אדם עד שקדושתו של המקום ברוך הוא מסתלקת ומתרחקת ממנו... כי מסלקת ממנו הדעה האמיתית ורוח השכל שהקב"ה נותן לחסידים, כמו שאמר הכתוב: 'כי ה' יתן חכמה' (משלי ב, ו), והנה הוא נשאר בהמ"י וחומרי משוקע בגסות העולם הזה. והמאכלות האסורות יתירות בזה על כל האיסורין, כיוון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו.

על כן, כשאת במטבח תשמחי, תאהבי, תבשלי ותאפי בכיף וזכרי! שבזכותך נפשותיהם של יקיריך טהורות! הוסיפי ברכות, תפילות ואפשר גם דמעות, הכניסי קדושה במאכלים וכל אלה יחלחלו לבני ביתך ותזכי לנחת ולשכינת השם!

כותבת לך באהבה!

מאור המנורה המשך מעמוד 2

רעבתנים. האוכלת תחליים, יהיו לה בנים שענייהם דולפות מים תמיד. האוכלת דגים קטנים, יהיו לה בנים שענייהם יהיו פורחות ונעות תמיד. האוכלת אדמה, יהיו לה בנים מכוערים. השותה שיכר, יהיו לה בנים שחורים. האוכלת בשר ושותה יין, יהיו לה בנים בריאים וחזקים. האוכלת ביצים, יהיו לה בנים בעלי עיניים גדולות [ויפות]. האוכלת דגים, יהיו לה בנים בעלי חן. האוכלת כרפס, יהיו לה בנים שזיו פניהם יפה. האוכלת כוסברה, יהיו לה בנים בעלי בשר. האוכלת אתרוג, יהיו לה בנים ריחניים [כאתרוג].

ומלמדים אותנו חז"ל, שהרוצה להוליד בנים הגונים ובריאים, יבחר הראוי והנקי מן המזונות. ואפילו מאותו הראוי, אל יקח כדי מילוי הגוף, רק דבר בינוני שיוכל הטבע לטחנו ויתהפך לדם נקי וטהור. כי בהיות המאכל מוסף באצטומכא, אע"פ שיהיה מן הדברים ההגונים, הנה ריבוי יגרום שלא יהא נטחן כראוי להוליד דם זך, ויפסד באצטומכא, ויחזור רע ומטונף יותר מאותו שבא מהדברים הגסים. ועל כן, ראוי להזהר באיכות ובשיעור. והאיש החכם, עיניו בראשו, ויבחר הדרך הטובה לו ולזרעו. שנאמר (משלי) ישמע חכם ויוסף לקח.

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

כהלכתה, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלים לו. שנאמר, אשרי אדם יעשה זאת... שומר שבת מחללו (ישעיה נ"ו), אל תקרא מחללו אלא מחול לו.

אבל כל זה קיים רק אם האדם מנצל את השבת לרוחניות, לעונג, לשיעורי תורה וכו'...

אבל אם האדם מעביר את השבת שלו כמו יום חול, הוא ממשיך לצבור אבק של עבירות כמו ביום חול. העבירות שלו לא מתנקות ביום השבת.

יוצא אם כן, שמי ששומר שבת כהלכתה, מתחיל את השבוע ביום ראשון, כי זה יום ראשון לעבירות. שהרי רק עכשיו הוא סיים לשמור שבת והוא נקי מאבק..

אבל זה שלא שמר כהלכתה והמשיך לצבור אבק גם ביום השבת, כשהוא מתחיל את השבוע, הוא מתחיל ביום השמיני. זה היום השמיני לצבירת אבק העבירות שלו.

אומר ה'אמרי חיים': "אתה יודע מתי "ויהי" זה לשון צער?!

כשזה "ביום השמיני". כשהשבת של היהודי נראית כמו חול והוא צובר אבק שמונה ימים רצוף, זה הצער הגדול ביותר שיכול להיות...

(אפריון שלמה)

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

האסורות מכניסים טומאה בליבו ובנפשו של האדם, עד שקדושתו של המקום ב"ה מסתלקת ממנו, כיוון שהם נכנסים לגופו ונעשים בשר מבשרו, הרי הוא נשאר בהמי וחומרי משוקע בגסות העולם. אם כן, המזון מייצג את השיעבוד הגופני של האדם, וכשהוא אוכל בטהרה ובכשרות, הוא מראה שהוא **בן חורין** משעבוד הגוף ומוכשר להתקדש. (גמ' סוטה: אנשי המעלה נקראו אוכלים חולין בטהרה)

הימנעות ממאכלות אסורות זה שער ראשון בהתקדשות. ביום הקמת המשכן תכלית הבריאה, חידוש הבריאה, הקב"ה חפץ שישראל יהיו דבוקים אליו. **אומרת המכילתא:** וכשאתם קדושים, אתם שלי, דבוקים בי.

ב'אוזנים לתורה' הביא רעיון נפלא: הנשר נקרא ראשון לטומאה, כי אין בו אף סימן טהרה. למעשה התורה לא נתנה סימני טהרה בעופות. אלא לקחו חכמים את הנשר ואת היונה ועשו הבדלים. אצבע יתירה, זפק, קורקבן, לא דורס ואלו סימני הטהרה. את הנשר, הראשון לטומאה, מוצאים בכסא הכבוד, והיונה התמימה הנרדפת נשרפת על המזבח. לכאורה חוסר צדק משווע. אבל יש כאן יסוד, נורא טוב להישרף על קידוש שמו הגדול ולהיות לו ריח ניחוח, מלהיות חקוק על כסא הכבוד. **שבת שלום!**

לחיים, לבורא עולם, יכולים להעביר אהרון ובניו. הם הוכיחו שהם בדרגה הזו.

שאלנו **למה כאן בהקמת המשכן?** ובכן, בשלושה מקומות הראה הקב"ה בעלי חיים לאדם. **אצל אדה"ר,** כשקרא להם שמות והבחין מי טמא ומי טהור והקריב טהורים. **אצל נח,** שהביא לפניו שבעה שבעה, ונח הבין מעצמו שהם הטהורים, לפי שהם היו הרוב ומהם הקריב. **ואצל משה,** שכבר אמר לו בפירוש זה טמא זה טהור. **אומר הרב סורוצקין:** אלו שלושה זמנים של חידוש הבריאה: (1) בריאת העולם, (2) חידוש הבריאה לאחר המבול (3) והמשכן שהוא תכלית הבריאה. ותנאי לבריאה הוא, שאם לא קיבלו ישראל תורה, יחזיר עולם לתוהו. **אומר הספורנו:** ראה לתקן מזגם שיהיה מוכן לאור באור החיים, וזה **בתיקון המזונות.** ראשית התקדשות האדם, זה המנעות ממאכלות אסורות.

אומר הרש"ר הירש: הקשר בין מאכלינו לקדושתינו הודגש כבר בפרשת משפטים בתוך משפטי היסוד של החברה הישראלית. "ואנשי קדש תהיו לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו". משמעות הדברים, אנשי קודש לא יאכלו על שולחן אחד עם עולם היסודות והחיות. אכילת היהודי היא לא רק תהליך גופני, אלא מעשה נוסף בייעוד להיות אנשי קודש. צורכי מזון והנאה משווים את האדם לבהמה, כי הרי גם היא זקוקה למזון. **והרמח"ל אומר:** כי המאכלות

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רבנ

התחלת מלאכה בערב שבת והיא נגמרת מאליה בשבת.

מכירה והשאלה ומסירת מלאכה לגוי, ומשמוש בבגדיו, סמוך לכניסת השבת

יד מותר לישראל לתת את בגדיו למכבסה של גוי אפילו סמוך לכניסת השבת, ובתנאי שיקבע עמו את שכרו (שו"ע ס"ב). ובזמנינו שיש במכבסה מחירון לכל פריט ופריט, אין צריך לומר לו דבר, ובפרט אם הוא רגיל לכבס אצלו. אבל טוב שיאמר לו שישלם לו את שכרו (עיין ז"ר סק"ה). ולא יאמר לו לכבס את בגדיו בשבת (שו"ע ס"ב). וכן לא יאמר לו שהוא צריך את הבגדים במוצאי שבת. שהרי אינו יכול לגמור את הכביסה עד מוצאי שבת אלא אם כן יכבס בשבת, והרי זה כאילו אמר לו בפירוש שיכבס בשבת. ואפילו אם נותן לו את בגדיו ביום חמישי או קודם לכן, וידוע שאינו יכול לגמור את הכביסה עד מוצאי שבת אלא אם כן יכבס בשבת, לא יאמר לו שהוא צריך את הבגדים במוצאי שבת (ס"ל שם ד"ה והוא):

טו בשעת הצורך מותר לישראל לתת את רכבו למוסך של גוי אפילו סמוך לכניסת השבת, ובתנאי שיקבע עמו שיקבל את כל שכרו באופן מלא [טז]. ולא יאמר לו שיעשה בשבת. וכן לא יאמר לו, ראה אני צריך להם במוצ"ש. וטוב שלא לתת את הרכב אם יש סימנים על הרכב שהוא של ישראל, וישראלים אחרים באים לשם, ולמעשה ישאל לחכם [יז]:

לו לעשות את המלאכה תמורתו, הרי הוא כאילו עושה את המלאכה עבור הישראל, ולא בדידיה קטרח. לכן צריך הישראל לומר לו מראש, שישלם לו עבור כל טרחתו:

[יז] עיין סימן רמה בז"ר סק"ב:

[טז] שונה דין מוסך מדין מכבסה. שבמכבסה יש מחירון לכל פריט ופריט, לכן נחשב כאילו קבע עמו את שכרו, וכדלעיל סעיף טז. משא"כ במוסך, שאע"פ שיש לרכב טיפולים רגילים ועלותם ידועה, מ"מ לפעמים צריך להוסיף חלקים שונים, וגם לפעמים מתגלות בעיות נוספות תוך כדי טיפול. ואם הגוי אינו יודע אם ישלמו לו על כל מה שטרח, או חושב שישלמו לו דבר מועט שלא כדאי